

Затверджено наказом МОН України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра світової літератури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова Вченої ради
факультету іноземних мов

_____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДВВ Поетика романтичного роману

галузі знань 03. Гуманітарні науки
для спеціальності 035 Філологія
факультету іноземних мов

(Німецька та англійська мови та літератури)

Робоча програма навчальної дисципліни для студентів за напрямом підготовки бакалавра, спеціальністю 035 Філологія. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. – 7 с.

Розробник: Мельник Д.М., доцент, к.ф.н.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світової літератури факультету іноземних мов

Протокол № 9 від 29 травня 2020 р.

Завідувач кафедри світової літератури проф. Мацевко-Бекерська Л. В.

29 травня 2020 р.

©Д. Мельник, 2020

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03. гуманітарні науки	За вибором студента	
Модулів – 2	Напрямок 035 Філологія	<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: Німецька та англійська мови та літератури	3-й	–
Курсова робота		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 90		5-й	–
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	32год.	–
		<i>Практичні,</i>	
		год.	–
		<i>Лабораторні</i>	
		–	–
		<i>Самостійна робота</i>	
		58 год.	год.
		ІНДЗ:	
Вид контролю: залік			

Вступ

Спецкурс «Поетика романтичного роману» розрахований на студентів денного відділення третього курсу спеціальності «Німецька та англійська мови та літератури» і включений у програму підготовки бакалаврів за галуззю знань 03. гуманітарні науки, напряму підготовки 035 Філологія, спеціалізації Бакалавр філології. Вчитель німецької та англійської мов та літератур. Спецкурс є лекційним курсом.

Вивчення роману як жанру літератури завжди супроводжується певними труднощами. В першу чергу тому, що за час свого існування цей літературний жанр, як жоден інший, піддавався різноманітним трансформаціям та модифікаціям, що, у свою чергу, породило велику кількість жанрових різновидів роману. Романтичний роман як жанровий різновид роману і окремий етап розвитку роману довгий час залишався поза увагою літературознавства і визначався насамперед як негативне явище у співвідношенні з реалістичним романом Просвітництва та другої половини XIX століття. Проте романтичний роман становить визначний етап становлення німецькомовного роману та став необхідним підґрунтям для розвитку німецького роману XX століття, а тому заслуговує на особливу увагу як літературознавців, так і широкого кола читачів.

Мета навчального курсу полягає у вивченні закономірностей розвитку романтичного роману, аналізі окремих жанрових модифікацій романтичного роману та простеженні його еволюції від раннього романтизму до пізнього, зокрема й у творчості письменників швабської школи.

В результаті вивчення курсу студент набуває **знань** про:

- особливості романтичного роману, умови формування, вплив романних зразків інших європейських літератур на формування німецького романтичного роману (готичний, історичний роман, роман виховання, сентиментальний просвітницький роман)
- особливості формування німецького романтизму, основні школи та особливості роману на кожному етапі формування романтизму як напряму
- різновиди романтичного роману: роман про митця, філософський роман-фрагмент, роман-концепт, готичний роман, історичний роман, іронічний історичний роман
- представників романного жанру в німецькій літературі періоду романтизму, особливості їхнього творчого методу та основні твори

Студент **уміє**:

- дати визначення романтичного роману, окресливши його основні ознаки на поетикальному та тематичному рівнях
- назвати джерела та передумови формування романтичного роману (суспільні, історичні, естетичні), а також різновиди романтичного роману в німецькій літературі та дати їхню характеристику
- сформулювати характерні особливості творчого методу окремих письменників, твори яких розглядаються в межах курсу
- аналізувати текст із залученням різних методів – герменевтичного, методу уважного читання, культурно-історичного, біографічного, психоаналітичного, типологічного, генеалогічного

Програма навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Поетика романтичного роману. Ранньоромантичний роман про митця.

Тема 1. До проблеми генезису роману як жанру. Становлення роману як жанру в німецькій літературі. Місце та особливості роману в епоху романтизму. Місце романтичного роману в літературознавстві. Романтичний роман як особливий тип роману.

Тема 2. Жанрові різновиди роману періоду романтизму в європейській та німецькій літературі. Теоретичні засади формування романтичного роману. Романтичний роман в

німецькій літературі. Естетика раннього романтизму.

Тема 3. Романтичний роман в естетиці раннього романтизму. Романтична теорія Ф. Шлегеля та її вплив на формування теорії романтичного роману. Універсальна поезія, трансцендентальна поезія, романтична іронія. Синтез філософії, естетики та художньої творчості в художньому творі як особлива риса раннього романтизму та роману зокрема. Фрагмент як жанр у німецькому романтизмі: художній образ, стиль епохи; фрагмент і його структура (відкритість і незавершеність, монологічність форми); фрагмент як форма природної поезії. Фрагменти романів Шлегеля та Новаліса.

Тема 4. Теорія роману Ф. Шлегеля. «Лист про роман Ф. Шлегеля» – програмний текст для розуміння поняття роману в ранньому романтизмі. Дотепність як принцип організації романної оповіді. Романтичний історизм, рецепція Середньовіччя та Відродження. Роман «Люцинда» як втілення теорії Ф. Шлегеля про романтичний роман.

Тема 5. Романтичний роман Новаліса. Філософські та естетичні погляди Новаліса. Зв'язок життєвого шляху і творчості. Філософський роман Новаліса «Учні в Саїсі» як роман-фрагмент. Ліричний роман-фрагмент Новаліса «Генріх фон Офтердінген» як поетичне втілення ранньоромантичної естетики.

Тема 6. Концепція митця та мистецтва у романтичному романі Новаліса «Генріх фон Офтердінген». Жанрові особливості роману (роман становлення, роман виховання, роман про кохання). Функція мотиву подорожі. Роман як внутрішня робінзонада. Композиція роману, фрагментарна побудова. Квіткова символіка в романі. Роль вставних казок (казка про Атлантиду, казка Клінгзора) та віршів. Мотив та значення сну в романі. Блакитна квітка як символ поетичного конституювання Генріха. Концепція кохання. Романтична естетика Новаліса в діалогах Клінгзора. Передмова Людвіга Тіка до другої частини роману. Зоряна людина, Астраліс.

Тема 7. Особливості романтичного роману Л. Тіка. Людвіг Тік «Мандри Франца Штернбальда» як роман про художника. Роман про художника в німецькій літературі – традиції та новаторство. Романтичний герой Л. Тіка.

Змістовий модуль 2. Романтичний роман про митця періоду пізнього романтизму.

Тема 8. Особливості пізнього німецького романтизму. Місце роману в жанровій системі пізнього романтизму, тематика та модифікації. Романтичний роман про митця періоду пізнього романтизму.

Тема 9. Переоцінка естетики раннього романтизму у романі К. Brentano «Годві». Особливості творчого методу К. Brentano, умови написання роману. Особливості структури роману. Романтична іронія, концепція романтичного героя. Жіночі образи. «Годві» – роман не/виховання. Деконструкція роману про митця.

Тема 10. Роман про митця Й. Ейхендорфа: пародія чи квінтесенція романтичної естетики. Структура роману. Тематичний та ідейний комплекс. Маска «нероби». Специфіка образу головного героя: проблема двосвіття. Проблема втечі людини від сім'ї, повернення до Бога та свято душі. Іронія та гротеск у романі. Роман як розгорнута цитата та діалог культур. Образ Італії в романі. Карнавальність.

Тема 11. Жіночий голос у літературі. Романи Бетіни Brentano. Автобіографічні епістолярні романи Бетіни Brentano. Жанр епістолярного роману. Особливості жіночого письма. Гендерна проблематика.

Тема 12. Роман про митця у творчості Е. Т. А. Гофмана. Особливості творчого методу Е. Т. А. Гофмана: романтичне двосвіття, романтична іронія, гротеск. Етапи творчості. Тема митця у творчості Е. Т. А. Гофмана.

Змістовий модуль 3. Готичний та історичний роман у німецькій літературі романтизму.

Тема 13. Готичний роман у творчості Е. Т. А. Гофмана. Особливості готичного роману в період пізнього романтизму. Готичний роман у німецькій літературі. Поетика готичного роману. Вплив творчості Л. Тіка на формування чорного романтизму в Німеччині. Елементи

чорного романтизму в казках братів Грімм та творчості Фрідріха де ла Мот Фуке. Е. Т. А. Гофман «Еліксир диявола».

Тема 14. Німецький історичний роман. Історичний роман в європейській традиції та німецькому романтизмі. Історія та історичний розвиток у концепції романтиків. Романтичний історизм. Середньовіччя як художня епоха романтичних творів.

Тема 15. Історичний роман А. фон Арніма. Особливості творчого методу А. фон Арніма. Іронія та гротеск. Зречевлення людини. Історичний роман «Хранителі корони»: історія написання та історичне тло. Історія як фон. Особливості структури. Не/реалістичність роману.

Тема 16. Історичний роман у творчості В. Гауфа. Вплив історичного роману В. Скотта на творчість В. Гауфа. Композиція та система образів. Романтизація історичної дійсності. Між романтизмом та бідермайером.

Назви змістових модулів і тем 1	Усього 2	В тому числі			
		л 3	п 4	інд 5	ср 6
Модуль 1.					
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. До проблеми генезису роману як жанру	4	2			2
Тема 2. Жанрові різновиди роману періоду романтизму в європейській та німецькій літературах	6	2			4
Тема 3. Романтичний роман в естетиці раннього романтизму	6	2			4
Тема 4. Теорія роману Ф. Шлегеля	6	2			4
Разом зм. модуль	22	8			14
Змістовий модуль 2. Ранньоромантичний роман про митця					
Тема 5. Роман про митця в ранньому романтизмі	6	2			4
Тема 6. Романтичний роман Новаліса	4	2			2
Тема 7. Концепція митця та мистецтва в романтичному романі Новаліса «Генріх фон Офтердінген»	4	2			2
Тема 8. Особливості романтичного роману Л. Тіка	6	2			4
Разом зм. модуль	20	8			12
Модуль 2.					
Змістовий модуль 3. Романтичний роман про митця періоду пізнього романтизму					
Тема 9. Місце роману в жанровій системі пізнього романтизму	4	2			2
Тема 10. Переоцінка естетики раннього романтизму в романі К. Brentano «Годві»	6	2			4
Тема 11. Жіночий голос у літературі. Романи Бетіни Brentano	6	2			4
Тема 12. Роман про митця Й. Eйхендорфа	4	2			2
Тема 13. Роман про митця у творчості Е. Т. А. Гофмана	4	2			2
Разом зм. модуль	24	10			14
Змістовий модуль 4. Готичний та історичний роман у німецькій літературі романтизму					
Тема 13. Готичний роман у творчості Е. Т. А. Гофмана	6	2			6
Тема 14. Німецький історичний роман	6	2			2
Тема 15. Історичні романи А. фон Арніма та В. Гауфа	6	2			8
Разом зм. модуль	24	8			16

Розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Змістовий модуль № 1	Змістовий модуль № 2	Змістовий модуль № 3	Змістовий модуль № 4	Есе	
доповідь	доповідь	доповідь	доповідь		
15	15	15	15	40	100

Рекомендована література

1. Бахтин М. М. Эпос и роман.
2. Бахтин М. М. Формы времени и хронотопа в романе. Очерки по исторической поэтике.
3. Дмитриев А. С. Проблемы иенского романтизма, 1975.
4. Затонский Д. В. Искусство романа и XX век.
5. Костюк В. І. Поетика фрагменту і художня цілісність /Автореф. дис...канд.філ.наук 10.01.06 – К., 2000.
6. Литературная теория немецкого романтизма. Документы. Новалис, Тик, Вакенродер, Шлегель, Шеллинг / ред. и вступ. статья Берковский Н. Я.
7. Мочернюк Н. Готичний роман у творчості Е.Т.А. Гофмана та І. Франка//Для добра мільйонів хай вічно живе : Збірник наукових праць на пошану 150-річчя від дня народження Івана Франка. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2008. – С. 174 -183.
8. Ханмурзаев Г.Х. Немецкий романтический роман. Генезис. Поетика. Эволюция жанра. – Махачкала, 1998.
9. Ханмурзаев Г.Х. Немецкий романтический роман и проблемы его исследования//Вестник МГУ: Филология, 1989. – № 2.
10. Шалагінов Б. «Люцинда» Ф. Шлегеля як роман-концепт // “Вікно у світ” : Німецькомовні літератури. – К., 2007. – № 1. – С. 29-39.
11. Шалагінов Б. Романтичний словник: до історії понять і термінів раннього німецького романтизму [Електронний ресурс]. – Режим доступу до інформації:
http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/403/1/Shalaginov_Romantychnij.pdf
12. Schlegel F. BriefüberdenRoman [електронний ресурс]. – Режим доступу до інформації:
http://www.literaturwelt.com/autoren/schlegel_friedrich.html
13. Steinecke H. Nachwort // Hoffmann E. T. A. Lebensansichten des Katers Murr. – Stuttgart, 1996.
14. Ter Haar Carel Joseph von Eichendorff. Aus dem Leben eines Taugenichts: Text, Materialien, Kommentar (Reihe Hanser Literatur-Kommentare, Bd.6). – München : Carl Hanser Verlag. – 1977.